

Information om praktisk tjänstgöring för barnmorskor med utbildning utanför EU och EES

Vägen till legitimation

Praktisk tjänstgöring är en del av Socialstyrelsens väg till legitimation för barnmorskor utbildade utanför EU/EES. Vägen till legitimation innehåller följande steg

- granskning av utbildningen
- kunskapsprov
- praktisk tjänstgöring
- kurs i svenska författningar
- svenska språket.

Det finns mer information om de olika stegen på Socialstyrelsens webbplats, <http://legitimation.socialstyrelsen.se>.

Vad som krävs för legitimation

En barnmorska utbildad utanför EU/EES ska uppvisa den kunskap, kompetens och lämplighet som krävs för legitimation i Sverige, det vill säga barnmorskeexamen.

Bedömning genom kunskapsprov och praktisk tjänstgöring

Kunskapsprovet är på svenska och innehåller både ett teoretiskt och ett praktiskt delprov. Genom godkänt kunskapsprov har barnmorskan utbildad utanför EU/EES visat sig ha den kunskap och

delvis även den kompetens (förmågan att omsätta teoretisk kunskap i praktiken) som krävs för svensk legitimation.

Syftet med den praktiska tjänstgöringen är att göra en bedömning av lämpligheten för yrket och en fördjupad bedömning av kompetensen i en klinisk omgivning.

Kunskapsprovet måste vara godkänt

Efter att ha klarat kunskapsprovet får barnmorskan med utbildning utanför EU/EES ett beslut från Socialstyrelsen om att göra praktisk tjänstgöring. Tjänstgöringen får inte påbörjas innan det beslutet fattats.

Socialstyrelsen anser att godkänt resultat på kunskapsprovet visar att tjänstgöraren har språkliga förutsättningar att arbeta patientsäkert. Därför kräver Socialstyrelsen inte att tjänstgöraren har godkänt betyg i svenska språket för att kunna påbörja tjänstgöringen. Godkänt resultat på kursen i svenska författningar krävs inte heller. Verksamheten får dock själv ta ställning till om den vill att tjänstgöraren ska ha avklarat dessa steg innan hen tas emot för tjänstgöring.

Verksamheten ska ansöka om särskilt förordnande

En verksamhet som ska ta emot en person för praktisk tjänstgöring måste först ansöka om ett särskilt förordnande hos Socialstyrelsen för att tjänstgöraren ska kunna utöva barnmorskeyrket utan legitimation. Ansökan bör göras minst en månad innan tjänstgöringen ska påbörjas. Tjänstgöring som gjorts utan särskilt förordnande godkänns inte.

Ni hittar ansökningsblanketten på Socialstyrelsens webbplats.

Handledaren bör ha utbildning och erfarenhet

Tjänstgöringen ska ske under handledning av någon som har svensk legitimation som barnmorska. Socialstyrelsen rekommenderar att handledaren har handledarutbildning och erfarenhet av handledning. Det är verksamheten som avgör om handledaren har tillräcklig utbildning och erfarenhet för att handleda och bedöma tjänstgöraren.

Praktisk tjänstgöring på barnmorskemottagning samt förlossnings- och eftervårdsavdelning

Den praktiska tjänstgöringen ska göras dels på en barnmorskemottagning under tre månader i en följd och dels på en förlossnings- och eftervårdsavdelning under tre månader i en följd. Om tjänstgöringen genomförs på deltid (måste vara minst på halvtid) så måste den sammanlagda tjänstgöringstiden motsvara en heltidstjänstgöring. Tjänstgöringen ska genomföras i den verksamhet som verksamhetschefen ansvarar för och där handledaren tjänstgör.

Tjänstgöringstiden kan inte förkortas. Den får heller inte förlängas utan att Socialstyrelsen godkänner en förlängning. Om det uppstår avbrott i tjänstgöringen på grund av exempelvis sjukdom kan Socialstyrelsen kontaktas för vägledning i det enskilda fallet.

Tjänstgöringen ska genomföras på en barnmorskemottagning samt en förlossnings- och eftervårdsavdelning där tjänstgörarens kompetens och lämplighet kan bedömas enligt kraven för

svensk legitimation. Det är verksamheten som själv tar ställning till om den är lämplig för praktisk tjänstgöring med utgångspunkt i den bedömning av tjänstgöraren som ska göras genom att fylla i intyget om praktisk tjänstgöring.

Socialstyrelsen ansvarar inte för ekonomisk ersättning till tjänstgöraren eller eventuella försäkringar som behövs under den praktiska tjänstgöringen.

Arbeta med viktiga författningar

Kursen i svenska författningar ger generella kunskaper om lagstiftningen inom hälso- och sjukvården. Under den praktiska tjänstgöringen ska tjänstgöraren ges möjlighet att lära sig yrkesspecifika författningar genom att praktiskt förhålla sig till dessa i arbetet.

Intyget blir en del av Socialstyrelsens beslutsunderlag

För att Socialstyrelsen ska få ett bra beslutsunderlag så ska verksamhetschefen och handledaren fylla i ett intyg om den praktiska tjänstgöringen. Intyget är utformat utifrån kraven på kompetens och lämplighet för barnmorskeexamen, med utgångspunkt i högskoleförordningen (1993:100) och kompetensbeskrivning för legitimerad barnmorska. I intyget finns ett bedömningsunderlag med specificerade arbetsuppgifter där tjänstgörarens kompetens ska bedömas. Det finns även öppna frågor, med stödtext hämtad från bland annat examenskraven, där svaren kan formuleras fritt.

Som stöd för att göra bedömningar och fylla i intyget kan verksamheten använda sig av tidigare beprövade bedömningsmetoder. Socialstyrelsen behöver dock inte ta del av detta underlag.

I bedömningen ska synpunkter på tjänstgörarens lämplighet och kompetens inhämtas från annan hälso- och sjukvårdspersonal inom verksamheten.

Socialstyrelsen vill betona att praktisk tjänstgöring främst handlar om att göra en bedömning och inte om att utbilda. Det ska dock finnas i åtanke att tjänstgöraren behöver lite tid för att vänja sig vid arbetsplatsen, IT-systemen och liknande.

Intyget ska skrivas under av verksamhetschefen, handledaren och tjänstgöraren. Handledaren ska även skriva under varje sida av intyget.

Intyget ska i original skickas in till Socialstyrelsen efter avslutad tjänstgöring. Genomgången praktisk tjänstgöring innebär inte att legitimation automatiskt kommer att meddelas.

Inskolning som ger förskrivningsrätt

Socialstyrelsen kan ge en barnmorska förskrivningsrätt för att kunna förskriva läkemedel i födelsekontrollerande syfte om barnmorskan genomgått inskolning i minst 30 timmar i preventivmedelsrådgivning. Om verksamheten kan ge tjänstgöraren den inskolning som krävs så kan den barnmorska som handlett tjänstgöraren i inskolningen göra en anmälan om förskrivningsrätt i intyget om den praktiska tjänstgöringen. Inskolningen kan ges i en annan verksamhet än den där den praktiska tjänstgöringen genomförs. Tiden för inskolning hos en annan verksamhet kan räknas med i den ordinarie tjänstgöringen. Det är inget krav att tjänstgöraren ska få inskolning under den praktiska tjänstgöringen, utan en möjlighet. Mer information om inskolningen finns i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om rätt för barnmorskor att förskriva läkemedel i födelsekontrollerande syfte (1996:21).

Avbryt tjänstgöringen om det finns brister

Den praktiska tjänstgöringen ska i vissa fall avbrytas och Socialstyrelsen informeras om detta. Tjänstgöringen ska avbrytas om tjänstgöraren uppvisar så stora brister i kompetens eller lämplighet att det kan befaras utgöra en risk för patientsäkerheten. Tjänstgöringen ska också avbrytas om tjänstgöraren har sådana brister i det svenska språket att det försvårar en bedömning av kompetensen. Socialstyrelsen tar i dessa fall ställning till om det finns förutsättningar för fortsatt tjänstgöring.

Arbetsuppgifter som tjänstgöraren får utföra

Tjänstgöraren ska ha ett särskilt förordnande att utöva barnmorskeyrket under tjänstgöringen. Särskilt förordnad personal jämställs med legitimerad personal utom när det i lag eller annan författning uttryckligen anges att arbetsuppgiften ska utföras av legitimerad personal. Det finns mer information på Socialstyrelsens webbplats om vem som får göra vad i hälso- och sjukvården och tandvården, <https://vemfargoravad.socialstyrelsen.se>.

De personuppgifter som lämnas på blanketten registreras i ett ärendehanteringssystem.

Uppgifter om förskrivningsrätt registreras i Socialstyrelsens register över hälso- och sjukvårdspersonal enligt förordning (2006:196) om register över hälso- och sjukvårdspersonal. Uppgifterna i registret uppdateras automatiskt med folkbokföringsuppgifter.

INTYG
om praktisk tjänstgöring
på barnmorskemottagning för
barnmorskor utbildade utanför
EU och EES

Skicka intyget till
Socialstyrelsen
Behörighet
106 30 STOCKHOLM

Uppgifter om den praktiska tjänstgöringen på barnmorskemottagning

Namn på den som gjort praktisk tjänstgöring	Verksamhetens namn
Personnummer	Tjänstgöringsperiod (ååmmdd – ååmmdd)

Uppgifter om de ansvariga för bedömningen

Datum	Datum
Verksamhetschefens underskrift	Handledarens underskrift
Namnförtydligande och personnummer	Namnförtydligande och personnummer
Verksamhetschefens e-postadress	Handledarens e-postadress
Verksamhetschefens telefonnummer	Handledarens telefonnummer

Underskrift av den som gjort praktisk tjänstgöring

Jag har tagit del av bedömningen (tjänstgörarens underskrift)

Anmälan om rätt för barnmorska att förskriva läkemedel i födelsekontrollerande syfte

En barnmorska kan få förskrivningsrätt av Socialstyrelsen under förutsättning att hen genomgått adekvat inskolning i preventivmedelsrådgivning under minst 30 timmar på till exempel en mödravårdscentral. För mer information om vad som gäller, se Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om rätt för barnmorskor att förskriva läkemedel i födelsekontrollerande syfte (1996:21).

I egenskap av legitimerad barnmorska intygar jag att barnmorskan med utbildning utanför EU/EES har genomfört föreskriven inskolning med godkänt resultat och bedöms vara kompetent att få förskrivningsrätt

Inskolningsperiod (ååmmdd – ååmmdd)	Verksamhetens namn
Datum	
Handledarens underskrift	Handledarens e-postadress
Namnförtydligande och personnummer	Handledarens telefonnummer

Bedömning av den praktiska tjänstgöringen

Ni som bedömer den praktiska tjänstgöringen ska först kryssa i om tjänstgöraren behärskar de specificerade arbetsuppgifterna. Sedan ska ni med fri formulering, utifrån stödtext från bland annat examenskraven, beskriva

- omdömes- och problemlösningsförmågan
- förhållningssättet mot kvinnor, närstående och personal
- den allmänna lämpligheten som barnmorska
- eventuella brister i ett patientsäkert arbete.

Den som har gjort praktisk tjänstgöring kan

1. identifiera, bedöma och analysera olika hälsoproblem hos kvinnan för att värdera riskfaktorer och i samverkan med henne reflektera över insatser gällande hälsa och livsstil samt ge hälsofrämjande information, råd och stöd i livsstilsfrågor

☐ ja ☐ nej

ev. kommentar:

2. identifiera behov, ge individuellt stöd och information i samband med samlevnadsfrågor, familjeplanering och antikonception

☐ ja ☐ nej

ev. kommentar:

3. genomföra en gynekologisk undersökning och identifiera eventuella avvikelser

☐ ja ☐ nej

ev. kommentar:

4. utföra provtagningar, som till exempel cellprovtagning och STI-provtagning

☐ ja ☐ nej

ev. kommentar:

5. applicera och extrahera intrauterina preventivmedel, p-stav och utprova pessar samt förskriva lämpligt läkemedel i födelsekontrollerande syfte

☐ ja ☐ nej

ev. kommentar:

6. ge information och individuellt stöd i samband med inducerad abort utifrån kvinnans behov

☐ ja ☐ nej

ev. kommentar:

Handledarens underskrift

7. förbereda och stödja de blivande föräldrarna under graviditetens utvecklingsfaser och inför föräldraskapet

☐ ja ☐ nej

ev. kommentar:

8. identifiera hälsorisker under graviditet och på ett pedagogiskt sätt ge hälsoundervisning till de blivande föräldrarna

☐ ja ☐ nej

ev. kommentar:

9. övervaka och handlägga både normala och komplicerade graviditeter samt identifiera normala och avvikande förlopp hos kvinnan och fostret

☐ ja ☐ nej

ev. kommentar:

10. upprätta och föra patientjournal

☐ ja ☐ nej

ev. kommentar:

11. Ett krav för legitimation är att den sökande ska ha för yrket nödvändiga kunskaper i svenska författningar. Den som gör praktisk tjänstgöring har tillämpat viktiga författningar för yrket och visat förmåga att söka efter vägledning i relevanta författningar

☐ ja ☐ nej

Ge ett exempel på en situation under den praktiska tjänstgöringen där tjänstgöraren har visat förmåga att söka efter vägledning i relevanta författningar.

Handledarens underskrift

Omdömes- och problemlösningsförmåga

En barnmorska ska visa självkännedom och empatisk förmåga. En barnmorska ska visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens. En barnmorska ska visa förmåga att hantera komplexa frågeställningar, situationer och företeelser utifrån individers och grupper behov.

Förhållningssätt mot kvinnor och deras närstående

En barnmorska ska visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot kvinnor och deras närstående.

Förhållningssätt mot personal

En barnmorska ska visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper. Synpunkter ska inhämtas från annan hälso- och sjukvårdspersonal i verksamheten. Vilka åsikter har andra som arbetat med tjänstgöraren om exempelvis omdömesförmågan samt förhållningssättet mot kvinnor, närstående och personal?

Handledarens underskrift

Allmän lämplighet som barnmorska

En barnmorska ska visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna och vedertagna etiska värderingar och riktlinjer i hälso- och sjukvården.

Eventuella brister i ett patientsäkert arbete

En barnmorska ska arbeta med patientsäkerhet i fokus och visa säkerhetsmedvetande genom att till exempel följa riktlinjer och författningar. Om det framkommit exempelvis egenskaper, attityder eller behandlingsmetoder som inneburit en fara för patientsäkerheten ska de beskrivas här.

Handledarens underskrift

Skicka intyget till
Socialstyrelsen
Behörighet
106 30 STOCKHOLM

Uppgifter om den praktiska tjänstgöringen på förlossnings- och eftervårdsavdelning

Namn på den som gjort praktisk tjänstgöring	Verksamhet och klinik/avdelning
Personnummer	Tjänstgöringsperiod (ååmmdd – ååmmdd)

Uppgifter om de ansvariga för bedömningen

Datum	Datum
Verksamhetschefens underskrift	Handledarens underskrift
Namnförtydligande och personnummer	Namnförtydligande och personnummer
Verksamhetschefens e-postadress	Handledarens e-postadress
Verksamhetschefens telefonnummer	Handledarens telefonnummer

Underskrift av den som gjort praktisk tjänstgöring

Jag har tagit del av bedömningen (tjänstgörarens underskrift)

Bedömning av den praktiska tjänstgöringen

Ni som bedömer den praktiska tjänstgöringen ska först kryssa i om tjänstgöraren behärskar de specificerade arbetsuppgifterna. Sedan ska ni med fri formulering, utifrån stödtext från bland annat examenskraven, beskriva

- omdömes- och problemlösningsförmågan
- förhållningssättet mot kvinnor, närstående och personal
- den allmänna lämpligheten som barnmorska
- eventuella brister i ett patientsäkert arbete.

Den som har gjort praktisk tjänstgöring kan

1. leda, organisera, planera och prioritera vårdarbetet samt samarbeta och kommunicera med arbetsgruppen vid den normala förlossningsprocessen

☐ ja ☐ nej

ev. kommentar:

2. identifiera och bedöma normala och avvikande förlossningsförlopp

☐ ja ☐ nej

ev. kommentar:

3. planera, övervaka och självständigt handlägga den normala förlossningen

☐ ja ☐ nej

ev. kommentar:

4. bedöma kvinnans behov av smärtlindring samt ge smärtlindring i samråd med kvinnan

☐ ja ☐ nej

ev. kommentar:

5. bedöma det ofödda barnets hälsotillstånd genom fosterövervakning (med bland annat trätt, fosterljudsregistrering, CTG, pH och laktat)

☐ ja ☐ nej

ev. kommentar:

6. identifiera och analysera avvikande förlopp under graviditet, förlossning och eftervård samt i samråd med övriga professioner i teamet vidta adekvata åtgärder

☐ ja ☐ nej

ev. kommentar:

7. identifiera avvikande tillstånd hos foster och nyfödda barn samt vidta adekvata åtgärder och påbörja behandling i akuta situationer i samarbete med andra professioner

☐ ☐ ja ☐ nej

ev. kommentar:

Handledarens underskrift

8. utföra lämpligt perinealskydd, bedöma vaginal- och perinealbristningar samt utföra suturering av förlossningsskador av grad I och II

☐ ja ☐ nej

ev. kommentar:

9. bedöma och omhänderta det nyfödda barnet samt utarbeta en adekvat omvårdnadsplan

☐ ja ☐ nej

ev. kommentar:

10. vårda kvinnan efter förlossning, bedöma hennes hälsa och utarbeta en adekvat omvårdnadsplan

☐ ja ☐ nej

ev. kommentar:

11. identifiera och bedöma behov av samt ge stöd vid förlossningsrädsla, psykisk ohälsa och efter en svår förlossning samt till föräldrar som får ett sjukt, funktionshindrat eller dött barn

☐ ja ☐ nej

ev. kommentar:

12. tillämpa stöd vid amning eller annan uppfödning av det nyfödda barnet samt identifiera och bedöma amningskomplikationer

☐ ja ☐ nej

ev. kommentar:

13. planera, genomföra och utvärdera eftervård med utgångspunkt i familjens upplevelse och behov

☐ ja ☐ nej

ev. kommentar:

Handledarens underskrift

14. Ett krav för legitimation är att den sökande ska ha för yrket nödvändiga kunskaper i svenska författningar. Den som gör praktisk tjänstgöring har tillämpat viktiga författningar för yrket och visat förmåga att söka efter vägledning i relevanta författningar

☐ ja ☐ nej

Ge ett exempel på en situation under den praktiska tjänstgöringen där tjänstgöraren har visat förmåga att söka efter vägledning i relevanta författningar.

Handledarens underskrift

Omdömes- och problemlösningsförmåga

En barnmorska ska visa självkännedom och empatisk förmåga. En barnmorska ska visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens. En barnmorska ska visa förmåga att hantera komplexa frågeställningar, situationer och företeelser utifrån individers och grupper behov.

Förhållningssätt mot kvinnor och deras närstående

En barnmorska ska visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot kvinnor och deras närstående.

Förhållningssätt mot personal

En barnmorska ska visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper. Synpunkter ska inhämtas från annan hälso- och sjukvårdspersonal i verksamheten. Vilka åsikter har andra som arbetat med tjänstgöraren om exempelvis omdömesförmågan samt förhållningssättet mot patienter och personal?

Handledarens underskrift

Allmän lämplighet som barnmorska

En barnmorska ska visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna och vedertagna etiska värderingar och riktlinjer i hälso- och sjukvården.

Eventuella brister i ett patientsäkert arbete

En barnmorska ska arbeta med patientsäkerhet i fokus och visa säkerhetsmedvetande genom att till exempel följa riktlinjer och författningar. Om det framkommit exempelvis egenskaper, attityder eller behandlingsmetoder som inneburit en fara för patientsäkerheten ska de beskrivas här.